"GERİ DÖNÜŞÜM" YENİ İŞ İMKÂNLARI SAĞLIYOR

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

GERİ DÖNÜŞÜM, UZUN VADEDE VERİMLİ BİR EKONOMİK YATIRIM OLARAK DEĞERLENDİRİLİYOR. HAMMADDENİN AZALMASI VE DOĞAL KAYNAKLARIN HIZLA TÜKENMESİ SONUCUNDA OLUŞACAK EKONOMİK PROBLEMLERE ÇÖZÜM OLARAK GÖSTERİLEN GERİ DÖNÜŞÜM SEKTÖRÜ, YENİ İŞ İMKÂNLARI DA SAĞLIYOR.

Yeniden değerlendirilme imkanı olan atıkların çeşitli fiziksel veya kimyasal işlemlerden geçirilerek ikincil hammaddeye dönüştürülerek tekrar üretim sürecine dahil edilmesine geri dönüşüm denir. Diğer bir tanımlamayla herhangi bir şekilde kullanılarak kullanım dışı kalan geri dönüştürülebilir atık malzemelerin çeşitli geri dönüşüm yöntemleri ile hammadde olarak tekrar imalat süreçlerine kazandırılması olarak tanımlanabilir.

Geri dönüşümde amaç kaynakların lüzumsuz kullanılmasını önlemek ve atıkların kaynağında ayrıştırılması ile birlikte atık çöp miktarının azaltılması olarak düşünülmelidir. Demir, çelik, bakır, kurşun, kâğıt, plastik, kauçuk, cam, elektronik atıklar gibi maddelerin geri dönüşüm ve tekrar kullanılması, tabii kaynakların tükenmesini önleyecektir. Bu durum ülkelerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ithal edilen hurda malzemeye ödenen döviz miktarını da azaltacak, kullanılan enerjiden büyük ölçüde tasarruf sağlayacaktır. Örneğin kullanılmış kâğıdın tekrar kağıt imalatında kullanılması hava kirliliğini yüzde 74-94, su kirliliğini yüzde 35, su kullanımını yüzde 45 azalttığı ve bir ton atık kağıdın kağıt hamuruna katılmasıyla sekiz ağacın kesilmesi önlenebilmektedir.

Yüzde 96 oranında enerji tasarrufu sağlanabilir

Geri dönüşüm ile elde edilen malzemede endüstriyel işlem sayısı azaldığı için enerji tasarrufu sağlanır. Metal içecek kutularının geri dönüşüm işlemlerinde metal doğrudan eritilerek yeni ürün haline dönüştürülür. Böylelikle hem üretim için kullanılan maden cevherine hem de madenin saflaştırması için uygulanan işlemlere gerek duyulmaz. Bu şekilde bir alüminyum kutunun geri dönüşümünden yüzde 96 oranında enerji tasarrufu sağlanabilir. Benzer şekilde katı atıklarda ayrılan kâğıdın yeniden işleme sokulması için gerekli olan enerji normal işlemler için gerekli olanın yüzde 50'si kadardır. Aynı şekilde cam ve plastik atıkların da geri dönüşümünden önemli oranda enerji tasarrufu sağlanabilir.

Geri dönüşüm uzun vadede verimli bir ekonomik yatırımdır. Hammaddenin azalması ve doğal kaynakların hızla tükenmesi sonucunda ekonomik problemler ortaya çıkabilecek ve işte bu noktada

geri dönüşüm ekonomi üzerinde olumlu yapacaktır. Yeni iş imkânları sağlayacak ve gelecek kuşaklara doğal kaynaklardan yararlanma olanağı sağlayacaktır.

Çevre kirliliği önemli ölçüde önlenebilir

Diğer yandan, geri dönüşümün amaçlarından biri de bertaraf edilecek katı atık miktarlarının azaltılması nedeni ile çevre kirliliğinin önemli ölçüde önlenmesi de sağlanacaktır. Özellikle katı atıkları düzenli bir şekilde bertaraf edebilmek için yeterli alan bulunmayan ülkeler için katı atık miktarının ve hacminin azalması büyük bir avantajdır.

Geri dönüştürülebilir nitelikteki bu atıklar normal çöple karıştığında bu malzemelerden üretilen ikincil malzemeler çok daha düşük nitelikte olmakta ve temizlik işlemlerinde sorunlar olabilmektedir. Bu yüzden geri dönüşüm işleminin en önemli basamağını kaynakta ayırma ve ayrı toplama oluşturmaktadır.

Geri dönüşümün önemi

1. Doğal kaynaklarımızın korunmasını sağlar.
2. Enerji tasarrufu sağlamamıza yardım eder.
3. Atık miktarını azaltarak çöp işlemlerinde kolaylık sağlar.
4. Geri dönüşüm geleceğe ve ekonomiye yatırım yapmamıza yardımcı olur.

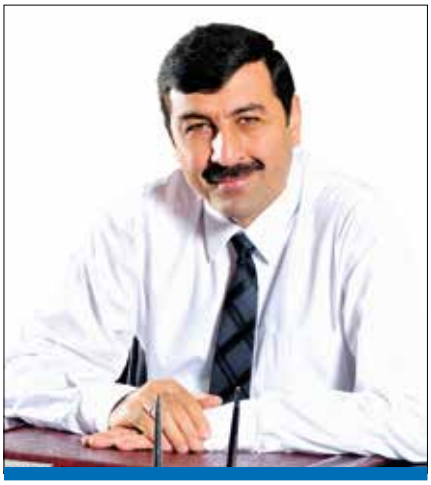
Geri Dönüşüm Eylem Planı faydalı oldu

Türkiye'de geri dönüşüm çalışmaları, özellikle son yıllarda ciddi oranlara sahip olarak dünya genelinde çevreci bir ülke olmamıza yardımcı oldu. 2001 yılından bu yana sürdürülen geri kazanım projeleri, atıkları dönüştürme çalışmaları kapsamındaki uygulamalar sayesinde her geçen yıl kazandırılan materyallerin miktarı katlanarak artmaya devam etti.

2013-2016 yılları arasındaki süreci kapsayan Ulusal Geri Dönüşüm Eylem Planı, Türkiye'nin geri dönüşüm konusunda yaptığı önemli ve özverili çalışmalardan birisi olarak gösteriliyor. Ülkemizdeki Geri Dönüşüm Eylem Planı'nda yer alan amaçlar başlıca şu şekilde sıralanıyor:

- Atık yönetimi ve geri dönüşüm teknolojileri hakkında Ar-Ge çalışmalarını destekleyerek, bu tür uygulamaların daha fazla desteklenmesini, yaygınlaşmasını sağlamak,
- KOBİ'lerin geri kazanım çalışmalarının KOSGEB tarafından desteklenmesi,
- Geri dönüşüm ve kazanım için yapılan çalışmaların sektörel bilgilerinin derlenerek, bu alanda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlar için kullanılabilecek veriler haline getirilmesi,
- Çevre mevzuatlarını sürekli gözden geçirmek ve bu sayede geri dönüşüm çalışmaları yürütülen sektörü etkin hale geçirmek,
- Kamu kurum ve kuruluşlarında geri dönüşüm, atık yönetimi çalışmaları için gerekli bütçeyi ayırmak,
- Yerel yönetimlerin desteğiyle, halkı atık toplamaya ilişkin teşvik yolları geliştirmek.

“GERİ KAZANIM TESİSLERİNİN DENETLENMESİNİ DESTEKLİYORUZ”

MUHAMMET SARAÇ
İZAYDAŞ Genel Müdürü
TAYÇED Yönetim Kurulu Başkanı

Bertaraf ve geri kazanım tesisleri denetleniyor ve ciddi şekilde yaptırımlar uygulanıyor. Bu sektörde işini doğru yapanlar ve bunun maliyetine katlananların devam edebilmeleri için denetimleri önemsiyor ve destekliyoruz.

Türkiye’de özellikle son 16 yıldaki atılımlarla ciddi bir ekonomik büyüme gerçekleşmiştir. Bütün sektörlere yansıyan bu gelişme özellikle sanayi ve üretimde daha fazla yaşanmıştır. Bu durum 2023 hedeflerine ulaşmak için daha yüksek oranlarda devam etmesi gerekmektedir.

Sektörler büyüdükçe özellikle sanayi tarafından tehlikeli-tehlikesiz atıklar daha fazla ortaya çıkmaya başlıyor. Sanayinin yer seçiminden, atıkların üretilmesine ve işletilmesine kadar çevreyle ilgili bir hassasiyet oluşması gerekiyor. Bu anlamda Türkiye’de sanayicilerimizin yeterince sorumluluk kazandığını düşünmek veya söylemek pek mümkün değil.

Bizler Kocaeli’nde bu konuda biraz daha şanslıyız. Kocaeli Türkiye’nin sekizinci küçük ili olmasına, sanayi üretiminin yüzde 13-14’lük kısmını gerçekleştirmesine ve dış ticaretin yüzde 17-18’ini üstlenen bir şehir olmasına rağmen, çevre ve atık konularında çok ciddi bir problem oluşmuyor. Bir takım problemlerimiz elbette var ancak bu büyüklükteki rakamların karşılığında büyük problemlerimizin olduğunu söylemek doğru olmaz. Bu durum, bölgede bulunan sanayicilerimizin çevre konusunda yeterli hassasiyetinin genelde var olduğu anlamına gelir. Otoritelerin de konuyla ilgilendiği anlaşılıyor. İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü ile Belediyelerimizin yol gösterici denetimlerinin etkili olduğu görülüyor.

“Rehberlik denetimi kapsamında olması lazım”

Bunun için ciddi bir denetime ihtiyaç var. Bu denetimlerin bakanlık ya da belediyeler tarafından rehberlik denetimi kapsamında olması lazım. Öncelikle eksikler tespit edilip zaman verilmeli, bu eksiklikler giderilmemişse bir miktar ceza ile uyarma, bir sonraki adımda ise ağır ceza veya kapatma kararları gerekmektedir. Çünkü çevre ve atık konularında tolerans gösterdiğimiz sürece bu konular ileriye dönük problemler olmaya devam edecek.

Bunun dışında lisanslı bertaraf ve geri dönüşüm firmalarının da özellikle denetlenmesi gerekir. Zaten mevcut olan motat ya da kütle balans gibi sistemlerimiz var. Maalesef sektörün içinden biri olarak söylüyorum; lisanslı firmaların bir kısmı yasal ve etik kuralları yeterince dikkate almıyor. Bunun sonuçlarını da zaman zaman görüyoruz. Özellikle şunu belirtmek isterim ki 2018’in başından itibaren artan bir şekilde bertaraf ve geri kazanım tesisi denetleniyor ve ciddi şekilde yaptırımlar uygulanıyor. Bundan çok memnun oluyoruz. Bu sektörde işini doğru yapanlar ve bunun maliyetine katlananların devam edebilmeleri için denetimleri önemsiyoruz ve destekliyoruz.

Sektörel olarak denetimlerden sonra düzgün iş yapanların artık para kazanır hale gelmesi sonucunun ortaya çıkacağını umuyoruz. Devamında bu tür tesislere yatırım yapmak için piyasanın açılması mümkün olacaktır. Biz sektörün gelişmesini ve büyümesini her şeye rağmen istiyoruz, bekliyoruz ve talep ediyoruz.

Sıfır atık projesi

Öte yandan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından başlatılıp Cumhurbaşkanlığımız tarafından desteklenen sıfır atık projesinin de özellikle belediyeler tarafından iyi hazmedilip pratiğe dökülmesi için harekete geçilmesi gerekiyor.

Türkiye’de şu anda ortalama kişi başı günde 1 kg evsel atık üretiyoruz. Bu da çok ciddi miktar ortaya çıkarıyor. Aşağı yukarı bütün şehirlerimizde düzenli depolama var ama özellikle büyük şehirlerde artık bir sonraki aşamaya geçmemiz gerekiyor. Bakanlığımızın eylem planında güzel ipuçları var ve büyük şehirlerde termal bertaraf yöntemine geçme öneriliyor. Bu konuda özellikle Anadolu’da küçük belediyelerimiz gerçekçi olmayan hayali çözümlere gitmeye çalışıyorlar. Hukuki ve teknik olarak içinden çıkamayacakları bir noktaya gelmelerini istemeyiz. Evsel atık konusunda mutlaka bakanlığın net görüşü alınarak yola çıkmaları ondan sonra ticari bağlarını kurmaları uygun olacaktır.

Büyükşehirlerimiz hem yer sıkıntısı, hem artan atık miktarı, hem de atığın içindeki enerjinin artması nedeniyle termal bertarafa geçmelidirler. Bu anlamda İstanbul Büyükşehir Belediyemiz bilindiği gibi ilk tesisinin yer teslimini yaptı çalışmalara başladı. Kocaeli Büyükşehir Belediyemiz de ÇED sürecini yürütüyor, bunun diğer sonuçları da arkasından gelecektir. Bunlar yoluna girdikten sonra zaten diğer Büyükşehir Belediyelerimize örnek olacaktır.

Evsel atıklarda en önemli konulardan bir tanesi de kaynağında atıkların temizken toplanmasıdır. Zaten bakanlığımızın beklediği de budur.